
ANNALES
UNIVERSITATIS MARIAE CURIE-SKŁODOWSKA
LUBLIN - POLONIA

VOL.LX, SUPPL. XVI, 538

SECTIO D

2005

Wydział Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii Politechniki Opolskiej*,
Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu**,
Faculty of Physical Education and Physiotherapy, Technical University of Opole*,
University School of Physical Education in Wrocław**

ALICJA SZEMRAJ-LOCHYŃSKA*, URSZULA SUPIŃSKA**,

*The preferred forms of tourism and sight-seeing as activation
to healthy style of life in the students' opinion*

**Preferowane formy turystyki i krajoznawstwa jako aktywizacja
do zdrowego stylu życia w opinii młodzieży akademickiej**

Turystyką w szerokim znaczeniu jest całokształt zjawisk ruchliwości przestrzennej, związanych z dobrowolną, czasową zmianą miejsca pobytu, rytmu i środowiska życia [3], niezwiązaną z zarobkowaniem lub chęcią osiedlenia się. Ruch turystyczny, zgodnie z kryterium „motywacji udziału w formach turystycznych” dzieli się na turystykę wypoczynkową, krajoznawczą i specjalistyczną (kwalifikowana) [4].

Pojęcie „turystyka” jest wieloznaczne, a ruch turystyczny zjawiskiem bardzo złożonym, ale istnieje realne możliwości łączenia wszystkich form ruchu turystycznego z krajoznawstwem [2].

W naszej pracy przyjmujemy podział turystyki według kryterium uwzględniającego sposób jej uprawiania na: ekstensywną (niekwalifikowaną) i intensywną (kwalifikowaną). Pierwszy rodzaj jest dostępny dla każdego, nie wymaga przygotowania kondycyjnego i specjalistycznego. Natomiast turystyka intensywna wymaga dobrej kondycji fizycznej i psychicznej oraz umiejętności posługiwania się odpowiednim sprzętem lub środkiem przemieszczania się w terenie [1].

Celem badań jest poznanie opinii dotyczących preferowanych form turystyczno-krajoznawczych, wśród przyszłych animatorów turystyki i rekreacji ruchowej. Aby zrealizować cel pracy sformułowaliśmy następujące pytania badawcze:

1. Jakie formy turystyczno-krajoznawcze preferuje badana populacja studentek i studentów?
2. Jakie walory uprawiania preferowanych form turystycznych, zadeklarowała badana młodzież akademicka?
3. Jakie walory zdrowotne w uprawianych formach turystycznych postrzegają studenci i studentki?
4. Jakie są różnice w opiniach badanych studentek i studentów w zakresie preferowanych form turystyczno-krajoznawczych?

MATERIAŁ I METODA BADAWCZA

Badaniami objęliśmy studentów i studentki I roku Kierunku Turystyka i Rekreacja Wydziału Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii Politechniki Opolskiej studiów stacjonarnych i zaocznych w liczbie 165 osób (68 kobiet i 97 mężczyzn). Badania przeprowadzono w październiku 2004, czyli w momencie rozpoczęcia edukacji zawodowej. Respondenci odpowiedzieli na dwa pytania otwarte:

Jakie formy turystyczne najbardziej lubisz i najczęściej podejmujesz?

Jakie postrzegasz walory podejmowanych przez Ciebie, form aktywności turystyczno-krajoznawczej?

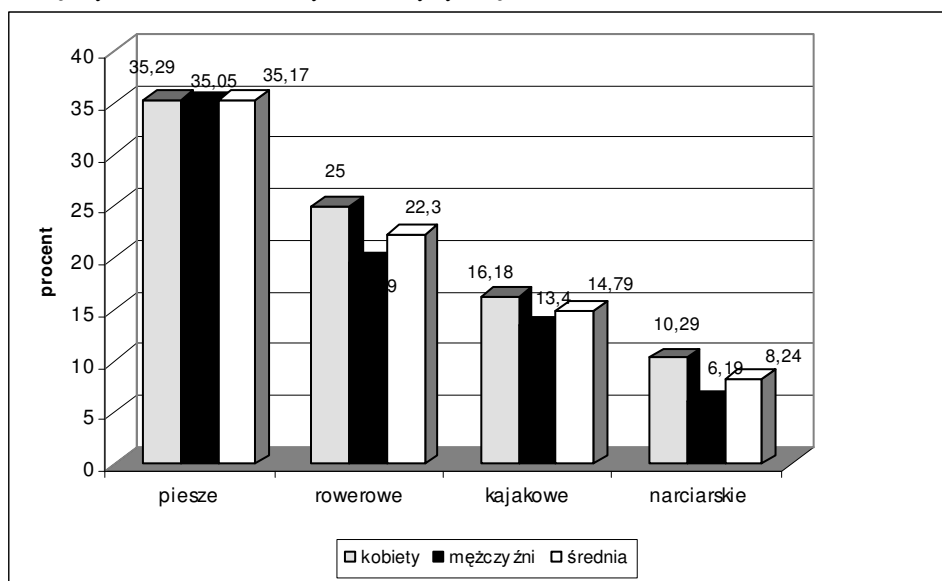
Respondenci w pisemnym wypracowaniu opisali swoje zainteresowania i preferowane formy aktywności turystycznej, które podejmują w czasie wolnym. W dalszej kolejności, zebrane dane interpre-

tujemy za pomocą analizy procentowej skategoryzowanych wyborów przez obie badane grupy. Ponieważ wypowiedzi podmiotów badawczych zawierały wiele różnych form, analizowany odsetek nie może sumować się do 100%.

WYNIKI BADAŃ I ICH ANALIZA

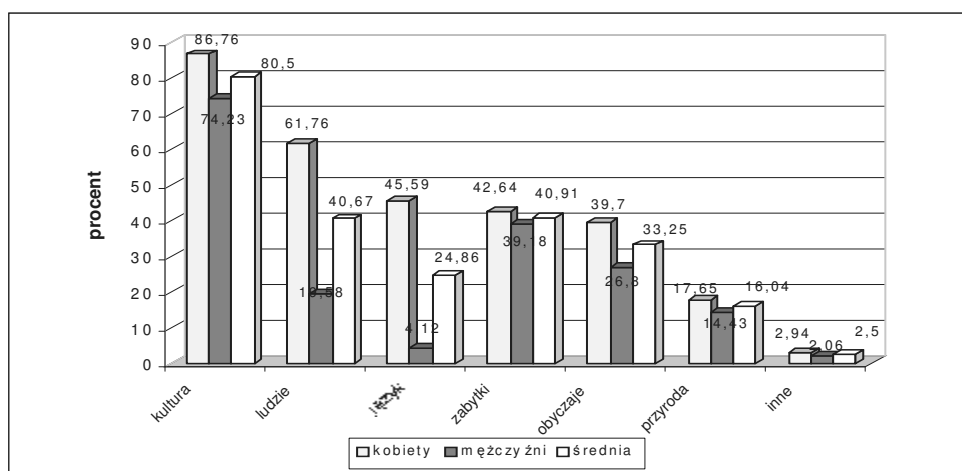
Swoje preferencje, respondenci zawarli w dwóch rodzajach turystyki: ekstensywnej i intensywnej. Podejmowanie aktywności ekstensywnej zadeklarowało mniej niż połowa, bo 43,92% (69 osób: 38 kobiet i 31 mężczyzn) ogółu badanych. W tej formie aktywności turystyczno-krajoznawczej uczestniczy o 31,96% więcej kobiet niż mężczyzn.

W zakresie turystyki intensywnej, wyłoniłyśmy cztery jej formy skategoryzowane przez respondentów obu płci w kolejności jako: „wycieczki piesze” i „piesze górskie”, „rowerowe”, „kajakowe i żeglarskie” oraz „narciarskie” (ryc.1). Taki ranking dotyczy opinii obu badanych grup. Najbardziej zbliżone, niemal identyczne preferencje, wykazuje pierwsza z wymienionych form, czyli wycieczki „piesze” i „piesze górskie” (ryc. 1). W pozostałych trzech rodzajach, również większy odsetek kobiet niż mężczyzn zadeklarowało aktywność turystyczną.

Ryc. 1. Zestawienie procentowe opinii badanej populacji dotyczących turystyki intensywnej

W odpowiedzi na drugie pytanie, podstawowe kryterium, jakie sformułowali respondenci wśród preferowanych form turystyki, to walor „poznawczy”, czyli zdobywanie wiedzy o kraju i świecie. Największe możliwości, ich zdaniem, stwarza „podróżowanie” i „zwiedzanie”. Z wypowiedzi badanych wyłoniono sześć kategorii zainteresowań poznawczych (ryc. 2).

Ryc. 2. Procentowe zestawienie walorów poznawczych w opinii badanej populacji

Najwięcej wypowiedzi w opinii obu badanych grup obejmuje obszar zdobywania wiedzy o „dobrach kultury zwiedzanych miejsc” (ryc. 2). Największe rozbieżności w opiniach studentek i studentów dotyczą zainteresowań z zakresu „kontaktów z nowymi ludźmi” i „poznawania języków obcych”. W rankingu preferowanych walorów turystycznych dotyczących „ludzi”, kobiety (61,76%) umieściły na drugim, a mężczyźni (19,58%) na czwartym miejscu. Różnica wyborów między badanymi grupami wynosi aż 42,18%. Analogicznie rozbieżne są wyniki wyborów „języków obcych”, bo różnica w opiniach kobiet i mężczyzn wynosi 41,47% (ryc.2). Zastanawiające jest, że badana młodzież, daleko w rankingu umieściła środowisko przyrodnicze, tak charakterystyczne dla aktywności turystyczno-krajoznawczej.

Oprócz walorów turystycznych w literaturze przedmiotu wymienia się również wszelkie czynniki stwarzające możliwość rozrywki, które związane są z pozytywnymi przeżyciami emocjonalnymi uczestników imprez (2). Z analizy wypowiedzi badanej populacji młodzieży, wyłoniliśmy pięć rodzajów „pozytywnych przeżyć emocjonalnych” (tab.1). Zgodność obu podmiotów badawczych dotyczy „pozytywnych przeżyć” towarzyszących podejmowaniu aktywności turystycznej i określanych jako „przyjemny”, „czynny wypoczynek”.

Tab. 1 Liczbowe i procentowe zestawienie wypowiedzi dotyczących pozytywnych przeżyć emocjonalnych w opinii badanej populacji

Pozytywne emocje	Kobiety		Mężczyźni		Σ	$\bar{x}$
	N	%	N	%		
przyjemny, czynny wypoczynek	32	47,05	33	34,02	65	40,54
przebywanie z ludźmi	24	35,29	13	13,40	37	24,35
miłe i atrakcyjne spędzanie czasu	19	27,94	23	23,71	42	25,82
możliwość samokształcenia	13	19,12	31	31,96	44	25,54
zdobycie nowych doświadczeń	6	8,82	6	6,18	12	7,50

Kobiety w swoich wypowiedziach konsekwentnie wysoko, bo na drugim miejscu, cenią sobie kontakty z „ludźmi”, nadając im charakter „pozytywnych przeżyć”. Natomiast mężczyźni, w drugiej randze umieścili „możliwość samokształcenia”, bowiem o 12,84% więcej studentów zadeklarowało takie odczucia w tej kategorii. Warto podkreślić również fakt, że jest to jedyna kategoria, w której jest większy odsetek mężczyzn, niż kobiet.

DYSKUSJA I WNIOSKI

W wyniku analizy zebranych danych faktograficznych należy podkreślić, że we wszystkich czterech wyłonionych rankingach, a więc turystyce ekstensywnej, intensywnej, „walorów poznawczych” preferowanych form aktywności turystycznej oraz towarzyszącym im „pozytywnym przeżyciom”, dominują studentki. Populację badanych studentów i studentki różnicuje jedynie klasyfikacja w ran-

kingach. Na początku edukacji zawodowej przyszłych animatorów turystyki i rekreacji, zaskakuje niewielka liczba, bo zaledwie cztery, wyłonionych preferowanych form turystyki intensywniej. Niewielka jest również znajomość walorów poznawczych, bo zaledwie siedem. Ostatni analizowany obszar, „pozytywnych przeżyć” związanych z „podróżowaniem” i „zwiedzaniem”, respondenci w swoich opiniach ograniczyli zaledwie do pięciu rang. W wyniku analizy i syntezy zebranego materiału faktograficznego sformułowano następujące wnioski:

1. Badana populacja wśród preferowanych form turystyki intensywniej zadeklarowała zaledwie cztery formy, wycieczki piesze i piesze górskie, rowerowe, kajakowe i żeglarskie, oraz narciarskie, zasób preferowanych form turystyczno-krajoznawczych można uznać za niewielki.
2. Wśród walorów aktywności turystycznej, respondenci i respondentki zadeklarowali w swoich opiniach jedynie poznawcze.
3. Tak studenci jak i studentki nie dostrzegli walorów zdrowotnych, wynikających z podejmowania aktywności turystyczno-krajoznawczej.
4. We wszystkich czterech rankingach: turystyki ekstensywnej i intensywniej, walorów poznawczych i pozytywnych przeżyć emocjonalnych, jakie odczuwają w czasie podróżowania i zwiedzania, dominuje populacja żeńska.

Badana młodzież u progu edukacji zawodowej, w swoich opiniach, nie dostrzegła walorów zdrowotnych podejmowania aktywności turystyczno-krajoznawczej, co wydaje się dalece niepokojące. Tym samym można stwierdzić u nich brak wiedzy i orientacji w tej, jakże ważkiej problematyce dotyczącej życia człowieka. Trudno przecenić rolę i znaczenie walorów zdrowotnych aktywności turystyczno-krajoznawczej, bowiem „rezultatem udziału w różnych formach zajęć krajoznawczo-turystycznych będzie ukształtowanie wśród ich uczestników procesu edukacji prozdrowotnej, stylu życia służącemu zdrowiu” [1].

PIŚMIENNICTWO

1. Denek K., Poza ławką szkolną. ERUDITUS, Poznań, 2002, ss. 134, 152-153.
2. Kruczek Z., Metodyka krajoznawstwa, AWF, Kraków, 2000, ss. 47, 131.
3. Przeclawski K., Człowiek a turystyka. Zarys socjologii turystyki., FHU „Albis”, Kraków, 1996, 30.
4. Wyrzykowski J., Podstawowe formy turystyki, w: (red.) Toczek-Werner S., Podstawy rekreacji i turystyki, AWF, Wrocław, 2002.

STRESZCZENIE

Badania objęły studentów I roku Kierunku Turystyka i Rekreacja Wydziału Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii Politechniki Opolskiej studiów stacjonarnych i zaocznych w liczbie 165 osób (68 kobiet i 97 mężczyzn). Celem badań było poznanie opinii dotyczących preferowanych form turystyczno-krajoznawczych, wśród przyszłych animatorów turystyki i rekreacji ruchowej. W wyniku analizy i syntezy zebranych danych faktograficznych należy podkreślić, że we wszystkich czterech rankingach, a więc turystyce ekstensywnej, intensywniej, „walorów poznawczych” preferowanych form aktywności turystycznej oraz towarzyszących im „pozytywnych przeżyć emocjonalnych”, dominują studentki. Podmioty badawcze różnicuje jedynie klasyfikacja w rankingach. Młodzież akademicka rozpoczynająca edukację zawodową, w swoich opiniach, nie dostrzegła walorów zdrowotnych podejmowania aktywności turystyczno-krajoznawczej, co wydaje się wielce niepokojące.

ABSTRACT

Investigations hugged the students first year of specialization Tourism and Recreation of Faculty of Physical Education and Physiotherapy, Technical University of Opole, stationary studies and default in number 165 persons (68 women and 97 men). The aim of investigations was the opinion relating of the preferred forms of tourism and sight-seeing, among future animators of tourism and recreation motive. In result of analysis and synthesis of gathered factographic data one should to underline, that in all four rankings, and so the extensive, intensive, tourism „the cognitive values” the preferred forms of touristic activity as well as concurrent them „the positive emotional survivals”, the female students predominate. Only classification differentiates in rankings investigative subjects. Students beginning professional education, in one's opinions, did not perceive the wholesome values of undertaking activity of tourism and sight-seeing, which seems disturbing greatly.